

La fugida de destacats militants del CDS deixa el partit en una situació electoral dèbil

El centre esgotat

El CDS no té representació parlamentària ni al País Valencià, ni al Principat ni a les Balears, des de les últimes eleccions autonòmiques. Ara, les enquestes pronostiquen que també desapareixerà del Congrés de Diputats. Els principals dirigents del partit han abandonat un vaixell que s'enfonsa.

D'esquerra a dreta: Pedro Gozalbo, candidat a president de la Generalitat valenciana pel CDS el 1987 i encara militant del partit. Rafael Martínez Campillo, na i abans regidor del CDS a València. Manolo del Hierro, candidat a l'alcaldia de València en 1987 pel CDS i avui en un altre partit. Francesc Quetglas, presi-

El Centre Democràtic i Social (CDS), pot quedar fora del Parlament espanyol en les pròximes eleccions generals, segons les enquestes publicades en diferents mitjans de comunicació. Aquest partit ha estat clau, pel seu paper de frontissa, en la política del País Valencià i les Illes durant la legislatura 1987-1991. En canvi, al Principat, no ha tingut mai gaire pes polític.

Els darrers sondejos electorals publicats pels diaris *Levante* i *El País* no donen cap escó al partit centrista. Segons la mostra publicada pel primer, dels dos diputats que va traure el CDS en 1987 per Alacant i València, ara no en trauria cap. El sondeig d'*El País*, d'àmbit estatal, deixa fora del Parlament espanyol el CDS, tot i que a l'octubre del 1989 va obtenir 14 diputats.

Amb aquestes perspectives, el CDS afrontava dissabte passat l'assemblea estatal del partit. En aquest fòrum, Carles Laguna, president del CDS a Castelló, tenia previst de presentar la seua proposta

d'establir un pacte amb Izquierda Unida (IU). Laguna va assegurar a *EL TEMPS* que és una alternativa a les "dues sensibilitats existents avui al partit que es mostren partidàries de pactar amb el PP o amb el PSOE". Davant això, ell defensa la possibilitat de signar acords puntuals amb IU perquè tots dos partits han estat tacats per la corrupció. "Seria un pacte que garantiria la independència d'ambdues formacions a diferència d'un acord amb socialistes i conservadors". El darrer congrés del partit va acordar presentar-se en solitari a les eleccions.

Però les causes de l'escassa perspectiva electoral del partit vénen de lluny. Els resultats negatius obtinguts en els passats comicis als parlaments de Catalunya (1992), País Valencià i les Illes (1991), on no van traure cap escó (vegeu gràfic de la pàgina 14), van ser els precedents de la conjuntura que avui pateix la formació centrista. Aquesta situació ha estat agreujada per la desbandada de destacats mili-

tants i per les lluites internes protagonitzades pels seus dirigents.

DE L'ÈXIT AL FRACÀS

El 23 d'agost de 1982 un grup de destacats polítics espanyols, com Rodríguez Sahagún, Abril Martorell, José Ramón Caso i Calvo Ortega, encapçalats per l'ex-president del govern espanyol, Adolfo Suárez, constituïen el Centro Democrático Social (CDS). Els antecedents d'aquest partit cal buscar-los en l'extinta Unió de Centre Democràtic (UCD), partit protagonista de la transició democràtica espanyola, que en l'any 1982 va perdre les eleccions davant el PSOE.

Desde llavors, la trajectòria del partit ha estat protagonitzada per un cúmul d'errors d'estratègia, silencis inexplicats i una política de pactes que, en la majoria dels casos, no han estat entesos per l'electorat ni pel militant de base. Els pactes puntuals amb la dreta, com van ser els casos de l'al-

caldia d'Eivissa o la de Madrid, juntament amb el suport al PSOE al Parlament espanyol, van ser considerats per molts votants del CDS com una traïció.

L'època daurada d'aquest partit va començar el 1986, quan va traure 19 diputats al Congrés, i va culminar amb l'èxit de les eleccions autonòmiques de 1987 al País Valencià i les Illes i amb les del Parlament de Catalunya de 1988 (vegeu gràfic de la pàgina 14). Aquestes xifres representen, a hores d'ara, el sostre electoral del CDS als Països Catalans.

Aquest esplendor centrista, va suscitar un augment desmesurat en la militància.

Gozalbo i Carlos Laguna, trencaren la disciplina de vot del partit i votaren a favor de la reforma de l'Estatut. Ara, els cercles d'opinió política asseguren que el CDS no té futur "perquè ha perdut el seu espai polític, resultat de la peculiar transició espanyola". El centre polític, segons aquestes opinions, ha estat absorbit pel PSOE, el PP i els partits de la dreta nacionalista com CiU o els regionalistes d'Unió Valenciana i Unió Mallorquina.

LA GRAN FUGIDA

Durant aquets darrers anys, l'agonia del

comarques de la Vall d'Albaida, la Safor, el Camp de Morvedre, l'Horta Sud i la Costera van ser les que més ex-centristes van aportar a UV. Concretament a la comarca de la Costera, aquest partit ha guanyat tres ajuntaments que abans eren governats pel CDS.

Un altre cas de transfuguisme al regionalisme va ser el de Fermín Artagoitia, abans regidor del CDS en l'Ajuntament de València, i avui diputat autonòmic per UV. Aquest càrrec va ser el preu que va posar Artagoitia per donar suport a la moció de censura que UV i PP volien presentar contra l'alcalde socialista Clementina

diputat al Congrés que ha renunciat a encapçalar la llista centrista en les pròximes eleccions. Fermín Artagoitia, ara diputat autonòmic per Unió Valenciana - ARXIU
dent del CDS a les Balears, i Josep Melià, ex-dirigent centrista, avui a Convergència Balear.

Aleshores, el CDS es va convertir en una barreja d'ideologies. Socialistes molestos amb la cúpula, ex-membres de l'extingida UCD, dirigents locals amb popularitat i algun comunista despistat integraven un grup molt nombrós però poc cohesionat. Aquesta diversitat va provocar una divisió a l'hora de pactar amb la dreta o l'esquerra.

Les coalicions post-electorals esmentades provocaren una forta decepció que es va fer patent en les eleccions generals del 1989 amb la caiguda dels 19 diputats obtinguts en 1986, als 14 que encara té avui. A més, la manca d'una política concreta en temes com l'OTAN i els errors polítics van generar l'estrepitós fracàs de les eleccions autonòmiques de 1991 al País Valencià i les Illes i el de les de 1992 al Principat. Un d'aquests errors estratègics, va ser la negativa del CDS a votar a favor de la reforma de l'Estatut del País Valencià per a baixar el percentatge de vots mínim per a tenir representació parlamentària, del 5% al 3%. Només dos diputats, Pedro

partit es va fer patent i els dirigents més destacats varen preparar les seues maletes cap altres formacions. Avui, la militància del CDS als Països Catalans és de 7.157 persones, segons dades del partit. D'aquests, 4.500 són del País Valencià, 1.840 del Principat i 814 de les Illes. D'entre els càrrecs públics centristes, l'alcalde de Sueca, Vicent Vera, home de gran popularitat a la capital de la Ribera Baixa, no ha renunciat a la seua militància. Nou alcaldes més del sud del País Valencià continuen dins el CDS. El PP, el PSOE i Unió Valenciana, han estat els refugis d'altres antics militants centristes. Manuel del Hierro, ex-socialista i candidat a l'alcaldia de València pel CDS en 1987, va deixar el partit i va fundar el Partit Radical Socialista, amb poc ressò polític. El PSOE s'ha fet amb l'alcaldia de la de l'Alqueria de la Comtessa (la Safor), gràcies al canvi de militància de l'alcalde, Juan Tormo.

Unió Valenciana també s'ha vist bastant beneficiada. Les seues agrupacions de les

Ródenas i que no es va dur a terme per la negativa de la seua companya de files Alicia Boado, encara ara militant del CDS.

També el PP ha rebut amb el braç oberts un nombrós grup de militants centristes. Els conservadors s'han fet amb quatre alcaldies del sud del País Valencià que des de les eleccions municipals del 91 eren del CDS. L'alcalde centrista de Benifato (Marina Baixa), Ramón Roma; el de la Romana (Valls del Vinalopó), Gonzalo Jover; el de Sant Joan (Alacantí), Francesc Burillo, i el de Fondó dels Frares (Valls del Vinalopó), Joan Lluís R. Huerta, han estat els darrers *fixatges* del PP.

També a la ciutat de València, l'agrupació popular del districte Marítim ha integrat ex-militants del CDS. Per exemple, l'actual regidor de mercats, José Luis Juan, va deixar el CDS per a ingressar en les files conservadores. Amb ell se n'anà un important grup de militants. A aquestes fugues, cal afegir la negativa del diputat al

Els resultats negatius de les eleccions autonòmiques de 1991 i de les de 1992 de Catalunya provocaren la fugida d'Eduard Punset, Antoni Fernández Teixidó i Teresa Sandoval.

ARXIU

Congrés per Alacant, Rafel Martínez Campillo, a presentar-se com a cap de llista en les pròximes eleccions a causa de les seues discrepàncies amb l'executiva alacantina del CDS.

A les Balears, la desmembració del CDS es va produir després del fracàs electoral de 1991, i ha beneficiat sobretot Unió Mallorca. Aleshores un nombrós grup de militants va deixar el partit i va formar el grup anomenat Centristes Balears.

Aquesta formació era encapçalada per Lluís Pinya i Josep Melià (primer delegat del govern al Principat quan era de la UCD). Ara Convergència Balear, partit resultant de la fusió de Centristes de Balears i d'Unió Balear, negocia amb Unió Mallorca la constitució d'una coalició per a les pròximes eleccions generals (vegeu EL TEMPS núm. 458).

Al Principat, la desintegració del partit ha representat un traspàs de dirigents cap a

CiU. Les baixes més significatives han estat la d'Antoni Fernández Teixidó, ex-secretari general del CDS i ex-president del partit a Catalunya, Eduard Punset, Teresa Sandoval, Xavier Latorre i Juan Martín Toribio.

Antoni Fernández Teixidó va ser l'etern cap de llista del CDS a Barcelona, ja que va repetir en les generals del 86 i 89 i les autonòmiques del 88. Més tard va pugnar pel liderat del partit després de la dimissió de Suárez i finalment va deixar el CDS després del fracàs electoral de les autonòmiques del 15 de març del 1992. Ara té un peu dins de CiU, tot i que la crisi recentment produïda en CDC pot haver retardat el seu ingrés. "Teixidó ens va deixar a l'estacada i no es va presentar a les eleccions per por de cremar-se políticament", afegeixen fonts del CDS al Principat.

La cap de llista per Barcelona en les últimes autonòmiques, Teresa Sandoval, també ha presentat la seua baixa com a militant. Eduard Punset, avui eurodiputat i cap visible del *Foro de Innovación Social*, plataforma política inventada per ell per a continuar en el càrrec, va deixar el CDS després de la dimissió de Suárez. Xavier Latorre, abans portaveu del CDS al Parlament de Catalunya, és des de principis de 1992 militant de CDC. Martín Toribio, que havia format part del grup mixt en deixar el CDS, ha entrat en Unió Democràtica de Catalunya.

Malgrat les baixes presentades, els actuals dirigents del CDS donen per fet l'obtenció de sis o set diputats al Congrés. Ara els centristes no volen parlar de pactes i es defineixen com "centre progressista i d'oposició".

Vicent Lafora

RESULTATS ELECTORALS DEL CDS (1986-1992)

